WVS-groep

Concept BEGROTING 2018

Meerjarenraming 2019-2021

Inhoudsopgave pagina

1. Voorwoord algemeen directeur 3

2. Financiële begroting en meerjarenraming 6

2.1. Uitgangspunten begroting 2018 en meerjarenraming 6
2.2. Overzicht van baten en lasten 2016 - 2021 10
2.3. Financiële positie 11
2.4. Risicoparagraaf 12

3. Overige begrotingsinformatie 14

3.1. Weerstandsvermogen 14

Bijlagen:

1. Resultaten 2018 - 2021 Overhead 15
2. Balans per ultimo 2016 - 2018 16
3. Overzicht lang- en kortlopende leningen 17
4. Overzicht reserves en voorzieningen 18
5. Overzicht van investeringen in vaste activa 19
6. Gemeentelijke bijdrage 2018 20
7. Specificatie Rijksbijdrage per gemeente 2018 21

Hoofdstuk 1. Voorwoord algemeen directeur WVS-groep

In 2018 wordt verder vorm gegeven aan de ombouw van WVS naar leerwerkbedrijf. Hoe een en ander ge concretiseerd moet worden, zal in diverse werkgroepen worden uitgewerkt. Naar verwachting zal voor de zomervakantie een plan van aanpak worden voorgelegd. Voor u ligt de begroting van WVS die op de begrotingen van de ISD Brabantse Wal en het Werkplein Hart van West Brabant, middels de ketenbegroting is afgestemd. De krimp op de budgetten dwingt de Werkpleinen en het leerwerkbedrijf tot intensieve samenwerking om binnen de budgetten, tegen zo laag mogelijke maatschappelijke kosten, zoveel mogelijk mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt naar arbeid te ontwikkelen. Het vraagt van alle partijen slagkracht, ondernemingskracht en vertrouwen in elkaar om het nieuwe participatieproces zo optimaal als mogelijk te ontwikkelen.

Binnen de Participatiedoelgroep, hierna participanten noemend, zijn grofweg 3 categorieën te verdelen:
A. Direct bemiddelbaar
B. Bemiddelbaar met ondersteuning
C. Beschut Werk en Dagbesteding

Werkpleinen voeren de regie en WVS krijgt de rol van uitvoeringsorganisatie voor de mensen in categorie B en Beschut Werk. In de begroting 2018 en de meerjarenraming 2019 t/m 2021 wordt er dan ook van uit gegaan dat er plaatsingen zullen zijn met loonkostensubsidie naast werken met behoud van uitkering en jaarlijks een 270-tal trajecten ten behoeve van arbeidsontwikkeling.

WVS heeft vanuit het verleden te maken met hogere loonkosten voor de SW t.o.v. het landelijk gemiddelde. Dit leidt tot een totaal hogere SW-loonsom van ca. € 7,4 miljoen t.o.v. het landelijk gemiddelde. De bedrijfskosten en de verhouding reguliere medewerkers versus sw-medewerkers liggen lager t.o.v het landelijk gemiddelde.
De verregaande bezuinigingen op de SW rijksbijdrage zorgen er voor dat WVS verder in de rode cijfers belandt en zijn nauwelijks beïnvloedbaar.

In overleg met de OR en de vakbonden is afgesproken dat er geen uitloopschalen meer worden toegekend en dat reeds toegekende uitloopschalen worden bevroren.
Het zal echter nog ruim 10 jaar duren voordat het SW-loonkostenniveau binnen WVS op het landelijk gemiddelde uitkomt. De begroting van WVS zal daardoor de komende jaren op alleen de uitvoering van de SW een negatief resultaat laten zien. Door echter meer gebruik te maken van de infrastructuur van WVS, de kennis van de ontwikkeling van medewerkers en de plaatsingsmogelijkheden in de werkgeversnetwerken van WVS, kunnen binnen de keten van uitkering naar werk de nodige besparingen gerealiseerd worden. De verdere uitwerking van de Bestuuropdracht gedurende 2017 moet meer helderheid geven over de definitieve inzet van WVS als leerwerkbedrijf. Daarom moet deze begroting als Proformabegroting worden gezien. Zodra er meer helderheid is over de inzet van WVS-groep kan een aangepaste begroting worden uitgewerkt.

Naast de hoge loonkosten SW wordt het verlies van WVS-groep tevens veroorzaakt door de korting op de rijksbijdrage. De Wsw loonkosten maken 80 % van de totale kosten uit. De structurele bezuinigingen op de bedrijfsvoering en de gewijzigde marktbenadering door WVS-groep hebben de afgelopen jaren een verbetering laten zien van het operationeel resultaat.
Vanaf 2014 zijn de resultaten van ingezette acties zichtbaar: (in € x 1.000)

	2012	**2013**	**2014**	**2015**	**2016**
Operationeel resultaat	7.493	6.841	7.869	8.781	8.580
Extra gemeentelijke bijdrage			3.702	2.802	3.363
Subsidieresultaat	-9.104	-9.440	-9.734	-11.054	-12.195
Totaal resultaat	-1.611	-2.599	1.837	529	-252

In 2016 heeft er echter een grotere korting op de rijksbijdrage plaatsgevonden door herverdeling van het macrobudget over een grotere landelijke sw-doelgroep. Hierdoor kwam het subsidieresultaat verder onder druk.
Dankzij de commerciële inzet van WVS-groep zijn de orderportefeuilles voor de meeste activiteiten goed gevuld. Dit betekent overigens niet dat de opbrengsten overal hoog te noemen zijn. De verdienmarges zijn, zeker op het uitvoeren van eenvoudige productiewerkzaamheden, gering. Niettemin slaagt WVS-groep er wel in haar medewerkers zinvolle werkzaamheden aan te bieden. Vooral het 'werken op locatie' en de groepsdetacheringen ontwikkelen zich positief hetgeen aansluit op het beleid om zoveel mogelijk mensen van 'beschut binnen' door te leiden naar 'beschut buiten'.

De individuele detacheringen en Begeleid Werken staan op dit moment nog steeds onder druk, doordat er geen instroom meer is in de SW en er nog geen invulling vanuit de WWB voorhanden is. Desalniettemin heeft WVS-groep, door een effectieve werkgeversbenadering en een strakkere sturing op de arbeidsontwikkeling, ook hier enkele mooie successen geboekt. Tot slot is WVS-groep volop aan de slag met de ketensamenwerking met het bedrijfsleven en partijen als Mee West-Brabant, SDW, GGZ, Praktijkschool, de Kameleon, Bibliotheken en WAVA/!GO en Atea-groep in het kader van de toekomstige ontwikkelingen.

De financiële consequenties van dit beleid treft u aan in deze begroting en meerjarenraming, waarbij moet worden opgemerkt dat er veel onzekerheden in de begroting zijn opgenomen, welke worden beschreven in de risicoparagraaf. Des te verder er in de toekomst wordt gekeken, des te groter de impact van de veronderstellingen.
Uitgangspunt voor de begroting is dat het exploitatieverlies zoveel als mogelijk wordt beperkt.

Factoren die een bepalende rol spelen bij het al dan niet realiseren van de begroting van 2018 zijn:

1. Subsidies
2. Kostenbeheersing
3. Algemene economische situatie in Nederland en West Brabant in het bijzonder
4. Opbrengsten, toegevoegde waarde
5. Invulling van de regie- en opdrachtgeversrol door de deelnemende gemeenten
6, De rol van WVS-groep mbt de participatiewet ism de werkpleinen en RPA
7. Uitstroom SW en leidinggevend sw-kader

Ad 1. Subsidies.

De begroting 2018 is gebaseerd op het voorlopig toegekende wsw-participatiebudget voor 2018 van € 23.813,- met 1,5% LPO zijnde € 24.170 per se en de prognose van de afbouw aantallen wsw conform de ramingen van het rijk.
In 2016 is er geconstateerd dat landelijk gezien de ramingen mbt uitstroom SW te hoog waren ingeschat. Het macrobudget is niet aangepast obv deze lagere uitstroom. Derhalve is het bedrag per SE drastisch gedaald.
Het is op dit moment nog niet duidelijk wat invloed van de landelijke realisatiecijfers hebben op de P-budgetten SW voor de komende jaren.

Ad 2. Kostenbeheersing.
WVS-groep is al geruime tijd bezig met een kostenbeheersingsprogramma. Ook voor 2018 staan een aantal kostenreductieprogramma's op stapel. Uit het vergelijkende branche onderzoek van Cedris blijkt dat WVS-groep erg goed scoort in kostenbeheersing. Het beleid van WVS-groep blijft zeer uitdrukkelijk gericht op verdere kostenbeheersing.

ad 3. Algemene economische situatie.
Deze heeft sterke invloed op de resultaten. Door de huidige economische situatie neemt flexibilisering van werk verder toe. De economische situatie heeft ook invloed op de absorptiebereidheid van bedrijven, gemeenten, en non-profitinstellingen om mensen te plaatsen via begeleid werken en individuele detacheringen.
De veranderende wetgeving en onzekerheden die dit met zich meebrengen, dragen hier niet in positieve zin aan bij.
WVS-groep ziet echter veel mogelijkheden voor mensen uit de Participatiewet binnen het organiseren van flexibel werk.

ad 4. Opbrengsten, toegevoegde waarde.
De stand van zaken in de economie heeft grote invloed op dit onderwerp. In tijden van hoog-conjunctuur wordt er meer werk uitbesteed aan WVS-groep. In tijden van laagconjunctuur is het precies andersom. Contracten bij groen-, schoonmaak- en postactiviteiten hebben daarnaast meestal lange doorlooptijden met weinig mogelijkheden voor tussentijdse verhogingen. Ook is er een risico dat contracten niet worden verlengd, eventueel worden opengebroken of zijn er faillissementen van de opdrachtgever. Op dit moment is de ontwikkeling binnen de industriële activiteiten echter positief door een meer commerciële aanpak van werkgevers/potentiële klanten met als hoofd doel werken op locatie.

ad 5. Invulling van de regie- en opdrachtgeversrol door gemeenten.
Een goede samenwerking met de gemeenten is van grote invloed op de resultaten van WVS-groep.
Het verkrijgen van een positie van voorkeursleverancier bij alle deelnemende gemeenten en het kunnen maken van afspraken met betrekking tot de zg. contract compliance, zullen het resultaat van WVS-groep duidelijk in positieve zin kunnen beïnvloeden. Ditzelfde geldt ook voor mogelijkheden zoals inbesteding, directe gunning en het gebruik maken van social return on investment (SROI).
Binnen deze werkzaamheden kunnen ook veel mensen uit de Participatiedoelgroep aan gestructureerd werk worden geholpen.

ad 6. De rol van WVS-groep binnen de participatiewet ism de werkpleinen en RPA
De uitvoering van de participatiewet vraagt om intensieve samenwerking met de werkpleinen en het werkgeversveld.
Op arbeidsmarktregioniveau zijn afspraken gemaakt om in Multi Disciplinaire Teams in de subregio's samen te werken.
Hierin werken gemeenten, WVS-groep en het UWV samen om werkgevers optimaal te kunnen bedienen.
Naast het invullen van vacatures zal het organiseren van werk van groot belang zijn voor het plaatsen van mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt. Samenwerking in de keten moet leiden tot meer plaatsingen.
Ondanks het gegeven dat WVS-groep nog beperkt wordt ingezet voor de ontwikkeling van de Participatiedoelgroep, kan de expertise, infrastructuur en het werkgeversnetwerk van WVS-groep worden ingezet om meer mensen te ontwikkelen naar de arbeidsmarkt. In de begroting zijn de effecten van een aantal trajecten en inzet van kennis en kunde van WVS-groep die naast een resultaatverbetering voor WVS-groep, vooral een besparing oplevert voor de werkpleinen, niet meegenomen.

ad 7 uitstroom Sw personeel en leidinggevend SW kader
In de begroting is opgenomen dat leidinggevend kader in Sw-dienstverband wordt vervangen door reguliere krachten.
Hierin is echter niet de volledige vervanging meegenomen die door uitstroom vanwege pensioenleeftijd in te schatten is.

Hoofdstuk 2. Financiële begroting en meerjarenraming

2.1. Uitgangspunten begroting 2018

Bij het opstellen van de begroting zijn - naast de werkelijke resultaten over 2016, de interne werkbudgetten voor 2017 en de ketenbegroting - de volgende uitgangspunten gehanteerd:

Toegevoegde waarde

Voor de berekening van de toegevoegde waarde (TW) zijn de volgende uitgangspunten gehanteerd:
- de TW voor WVS-groep is uit verschillende zaken opgebouwd. De TW per fte sw wordt constant verondersteld. Hiernaast is rekening gehouden met de TW voor de nieuwe Beschut Werk-medewerkers. Hier is een TW van 30% WML verondersteld. Voor nieuwe medewerkers met structurele loonkostensubsidie wordt een TW nivo van de huidige SW-populatie verwacht. Hierbij gaan we uit van een loonwaarde van gemiddeld 50%.
Daarnaast zullen er leerwerktrajecten voor het werkplein Hart van West-Brabant en ISD Brabantse Wal uitgevoerd worden. Gezien de korte periode en de focus op leren ipv werken, wordt toegevoegde waarde per fte lager ingeschat dan bij de SW-populatie.
- per type contract (SW, Beschut Werk, participatie, leerwerktraject) wordt een andere inzetbaarheid over de verschillende werksoorten zoals groen, postbezorging en industriële activiteiten verwacht.
Deze hebben allen een eigen TW per fte.
- in de begroting is rekening gehouden met een gelijkblijvende omzet van deelnemende gemeenten m.u.v. de werknemersdienstverleningsactiviteiten ten opzichte van budget 2017 met een afname ivm daling fte sw.

Rijksbijdrage

Er is voor 2018 ev rekening gehouden met een gemiddelde rijksbijdrage van € 24.170 incl LPO. Dit is het landelijk voorlopig toegekende bedrag per se met een LPO (prijscompensatie) van 1,5%. (specificatie per gemeente zie bijlage 7)
Door het rijk is aangegeven dat er een daling van de rijksbijdrage per SE doorgezet zal gaan worden. Tevens is aangegeven dat de LPO (loonprijscompensatie) vanaf 2016 ook over het SW-budget gegeven gaat worden.
Mbt het aantal Se's is uitgegaan van de ramingen vanuit het rijk conform de septembercirulaire 2016.
Voor 2016 zijn de werkgerealiseerde bedragen en aantallen opgenomen.

	werkelijk 2016	herz begr 2017	begroot 2018	raming 2019	raming 2020	raming 2021
aantal SE's	2.261	2.160	2.058	1.960	1.864	1.769
rijksbijdr.per SE (€)	25.539	24.972	24.170	23.841	23.435	23.943
rijksbijdr. in € x 1.000	57.743	53.950	49.735	46.727	43.696	42.362

De lagere landelijk uitstroom SW met een gelijkblijvend vastgesteld macrobudget heeft tot gevolg dat de bedragen die per SE worden ontvangen extra dalen. De daling per jaar van de rijksbijdrage per SE is in onderstaande tabel weergegeven, eveneals de impact op de exploitatie.
Het jaar 2021 is cf de macrobudgetten maar laat een afwijkend beeld zien.Verwacht wordt dat dit alsnog wordt bijgesteld.

	herz begr 2017	begroot 2018	raming 2019	raming 2020	raming 2021
aantal SE's	2.160	2.058	1.960	1.864	1.769
rijksbijdr.per SE (€)		-802	-329	-406	508
impact op exploitatie in € x 1.000		-1.651	-645	-757	899

Bijdrage deelnemende gemeenten

Vanaf deze begroting zal de vaste en aanvullende bijdrage worden samengevoegd. Basis is het aantal geplaatste SW medewerkers op 1 januari van het voorafgaande jaar aan het rapportagejaar. (Bijlage 6 per gemeente)

	werkelijk 2016	herz begr 2017	begroot 2018	raming 2019	raming 2020	raming 2021
aantal SW	2.771	2.611	2.522	2.377	2.262	2.146
gem. bijdrage in €	1.641	1.833	2.557	3.045	3.697	3.525
gem.bijdr. (€ x 1.000)	4.546	4.786	6.449	7.237	8.362	7.564

Overige subsidies overheid
In de begroting is opgenomen dat er Beschut Werk ingezet zal gaan worden en dat deze zal worden uitgevoerd door WVS-groep conform gemaakte afspraken.
Voor deze doelgroep is uitgegaan van 70% loonkostensubsidie, gemiddeld 28 uur per persoon en 8.500 euro. begeleidingsvergoeding per traject obv prijspeil 2016 en indexering van 1,5% per jaar.
Er zijn in de ketenbegroting aannames gemaakt mbt afname leerwerktrajecten door het werkplein Hart van West Brabant en de ISD Brabantse Wal. In de begroting en meerjarenraming is uitgegaan van de aangereikte cijfers vanuit deze ketenbegroting. De tariefstelling van de trajecten is 2.500 euro per traject obv prijspeil 2016 en een indexering van 1,5 %.
Voor veel personen uit de doelgroep met een grotere afstand tot de arbeidsmarkt is alleen een korte training niet afdoende om weer in het werkritme te komen. Tevens kan een periode van zes maanden te kort zijn om de personen te beoordelen. Veel werkgevers zijn meestal wat huiverig om mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt binnen 3 maanden een contract aan te bieden. Om de mogelijkheid te creëren de mensen uit deze groep, toch aan het werk te kunnen houden, kan WVS-groep een detacheringsconstruct aanbieden. Hierdoor heeft de werkgever meer tijd om het vertrouwen in de werknemer te ontwikkelen. In de begroting is een bedrag voor de begeleiding opgenomen ad 4.000 euro (prijspeil 2016) omdat het detacheringsconstruct op zich, geen inverdienvermogen voor WVS-groep genereert ter dekking van de kosten.

De uitgangspunten in de begroting voor het ramen van leerwerktrajecten, aantallen beschut werk en scoiaal detacheren inclusief de tariefstelling, zijn conform de afspraken die reeds zijn opgenomen in de ketenbegroting.

	herz begr 2017	**begroot 2018**	**raming 2019**	**raming 2020**	**raming 2021**
Leerwerktrajecten aantal	227	248	269	291	291
Beschut Werken aantal	50,0	99,0	146,0	190,0	236,0
Beschut Werken Fte	35,0	69,0	102,0	133,0	165,0
Participanten aantal	71	143	143	143	143
Participanten fte	50	100	100	100	100

Overige bedrijfsopbrengsten
Dit betreft de doorberekening van de kosten van dienstverlening van WVS-groep aan de verbonden partijen, zoals Flexkompaan, WVS Schoonmaak VOF en Propeople Holding BV, alsmede derdenpartijen als Stichting Samen Werken en Stichtingen Werkwijs Roosendaal Zuid en West. In de begroting is verondersteld dat de dienstverlening op hetzelfde niveau gehandhaafd blijft.

Personeelskosten SW
Voor de berekening van de indexering van de lonen SW is rekening gehouden de huidige loonafspraken
De LPO op het Participatie budget SW wordt verondersteld op 1,5 % per jaar. De loonsverhoging voor SW is hieraan gekoppeld. Derhalve is ook een loonkostenstijging van 1,5% meegenomen. Daarnaast zijn er nog kosten voor periodieken en stijgingen sociale lasten en pensioen. Hier is 1% voor opgenomen.
Door uitstroom van in verhouding duurdere werknemers wordt daarnaast een algemene daling van de loonkosten per SW-fte verondersteld, die de loonkosten in positieve wijze beïnvloedt.
Vanaf 2017 is er een tegemoetkoming loondomein vanuit het rijk geïntroduceerd, die een gunstig effect heeft op de loonkosten SW. Deze regeling betreft het 'Lage-inkomensvoordeel, ook wel LIV genaamd.
Binnen de doelgroep SW is een grote groep medewerkers die obv WML werken.
Hierdoor kan WVS-groep het negatieve subsidieresultaat beperken.

Overige personeelskosten SW
De overige personeelskosten zijn gebaseerd op de kosten voor 2016 en prognose 2017. Tevens is hier rekening gehouden met de uitstroom van SW-medewerkers.
Door de nieuwe Wet Werk en Zekerheid is met ingang van 1 juli 2015 het ontslagrecht veranderd.
Onderdeel van deze verandering is het invoeren van een zogenaamde "transitievergoeding".
Bij ontslag, op initiatief van WVS-groep, van een medewerker die minimaal 2 jaar in dienst is, worden we verplicht een transitiegoeding te betalen. Dit geldt niet alleen voor een tijdelijk contract, maar ook bij beëindiging wegens ziekte, ondergrens en (disciplinair) ontslag. Voor 2016 en volgende jaren was dit ingeschat op € 500.000,- per jaar
Natuurlijk wordt er gestuurd op risicominimalisatie, echter bij vaste contracten is dit nauwelijks mogelijk.
Er is een ontwerpwet, waarbij bij uitstroom na 2 jaar ziekte, een compensatie vanuit het rijk zal plaatsvinden. Derhalve zijn de transitievergoedingkosten naar beneden bijgesteld naar € 300.000,- .

Loonkostensubsidie BW
Het aantal BW-plaatsingen wordt constant verondersteld.

Salariskosten regulier personeel
In verband met de uitstroom van SW-medewerkers, wordt verondersteld dat uitstromende leidinggevende SW-medewerkers worden vervangen door Flexkompaan personeel. Het Flexkompaan personeel zal daardoor voor de begroting iets toenemen t.o.v. 2016. Verder wordt uitstromend leidinggevend kader ambtelijk en Flexkompaan vervangen door nieuwe Flexkompaankrachten.
Naast een daling van de personeelsomvang SW legt WVS-groep zich een efficiencykorting op per jaar, maar heeft zichzelf wel ten doel heeft gesteld om de omvang reguliere krachten aan te passen aan de borging van de begeleidingsbehoefte.

	werkelijk 2016	**herz begr 2017**	**begroot 2018**	**raming 2019**	**raming 2020**	**raming 2021**
fte ambt pers.	80,0	78,8	73,9	71,1	65,4	64,4
gem.loonsom (€)	73.400	69.944	70.993	72.058	73.138	74.236
tot. Sal.kst.(€x1.000)	5.872	5.591	5.360	5.269	4.950	4.980
fte Flexkompaan	97,0	98,5	102,8	106,1	113,8	112,8
gem.loonsom (€)	53.619	51.620	56.443	57.855	59.299	60.782
tot. Sal.kst.(€x1.000)	5.201	5.082	5.804	6.139	6.750	6.858
totaal fte regulier	177,0	177,2	176,7	177,2	179,2	177,2

Voor de berekening van de salarissen regulier personeel is rekening gehouden met de verhoging van 2,5% van de kosten. Dit is voor CAO-stijgingen, periodieken en wijzigingen in werkgeverslasten.
De gemiddelde kosten Flexkomaan bij de herziene begroting 2017 wijkt af omdat deze nog gebaseerd is op de werkelijke kosten 2015 en prognose loonkosten begin 2016. Bij de herziening begroting 2017 zijn de hernieuwde cao afspraken niet gecorrigeerd.

Loonkosten Beschut Werk:
In de begroting zijn de loonkosten op basis van WML opgenomen, met een indexatie van 1,5%.

Loonkosten Participanten (LKS):
In de begroting zijn de loonkosten op basis van WML opgenomen, met een indexatie van 1,5%.

Afschrijvingen
De afschrijvingskosten in 2018 zijn gebaseerd op een behoudend investeringsbeleid.
Alleen de hoogst noodzakelijke (vervangings)investeringen zijn opgenomen.

Overige bedrijfskosten
Deze zijn min of meer constant verondersteld.
Uitzondering hierop zijn de onderhoudskosten. De komende jaren zal er uitstroom zijn van technisch onderhoudspersoneel. In de begroting is uitgegaan van uitbesteding van deze taken in plaats van werving nieuwe personeel.

2.2. Overzicht van baten en lasten 2016 - 2021.

Voor de jaren 2019 tot en met 2021 blijven de aantallen leerwerktrajecten en medewerkers met loonkostensubsidie (zolang daarover nog geen andere besluiten genomen zijn) constant. Wanneer de werkpleinen meer gebruik zullen maken van de trajecten met loonkostensubsidie, is dit gunstig voor de plaatsings- en doorstroommogelijkheden van de doelgroep en tevens gunstig voor de exploitatie van WVS-groep.

2.2. Overzicht van baten en lasten 2016 - 2021.

Het overzicht baten en lasten voor de jaren 2016 - 2021 laat met name het exploitatieresultaat voor gemeentelijke bijdrage zien. Ook wordt het totaal exploitatieresultaat gesplitst in het subsidie-resultaat (rijksbijdrage minus alle personeelskosten SW personeel) en het operationele resultaat.
Conform de eisen zoals gesteld in het Besluit Begroting en Verantwoording, is WVS verplicht inzicht te geven in de overheadkosten zoals gedefineerd in de BBV. Deze opstelling vind u in bijlage 1.

bedragen x € 1.000

	werkelijk 2016	herz begr 2017	begroot 2018	raming 2019	raming 2020	raming 2021
Netto omzet derden	21.928	23.477	23.522	23.433	23.337	23.179
Netto omzet deelnemende gemeente	9.883	8.725	9.500	9.229	8.955	8.666
Grond- en hulpstof uitbesteed werk	-9.863	-9.882	-10.134	-10.023	-9.910	-9.774
Toegevoegde waarde	21.948	22.320	22.888	22.639	22.382	22.071
Rijksbijdrage	57.742	53.960	49.735	46.727	43.696	42.363
Loonkostensubsidie	12	1.156	2.311	2.902	3.476	4.083
Overige subs overheid	640	1.115	1.810	2.328	2.690	3.015
Totaal bijdr overheden	58.394	56.231	53.856	51.957	49.862	49.461
Ov bedrijfsopbr.	2.782	2.120	2.260	2.247	2.232	2.213
Totaal baten	**83.124**	**80.671**	**79.004**	**76.843**	**74.476**	**73.745**
Loonkosten SW	-67.717	-63.952	-61.200	-58.781	-56.471	-53.980
Overige pers.kn SW	-2.045	-1.888	-2.110	-2.056	-2.003	-1.950
Verstrekte subsidies	-177	-150	-150	-150	-150	-150
Totaal pers.kn. SW	-69.939	-65.990	-63.460	-60.987	-58.624	-56.080
Kosten regulier pers.	-11.498	-11.078	-11.648	-11.893	-12.185	-12.323
Kosten Beschut Werk	-25	-817	-1.635	-2.453	-3.247	-4.088
Kosten participanten		-1.167	-2.370	-2.405	-2.441	-2.478
Afschrijvingskosten	-1.616	-1.735	-1.734	-1.734	-1.734	-1.734
Overige bedr. kosten	-4.599	-4.434	-4.326	-4.328	-4.327	-4.326
Financieringskosten	-249	-237	-281	-281	-281	-281
Sub-totaal ov bedr kn	-17.987	-19.468	-21.994	-23.094	-24.215	-25.230
Sub-totaal bedrijfskn	-87.926	-85.458	-85.454	-84.081	-82.839	-81.310
Resultaat voor gemeentelijke bijdr. en dividend	**-4.802**	**-4.786**	**-6.449**	**-7.237**	**-8.362**	**-7.564**
Gem. bijdrage	4.550	4.786	6.449	7.237	8.362	7.564
Totaal expl. result.	**-252**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Subsidieresultaat	-12.198	-12.031	-13.726	-14.261	-14.929	-13.718
Gemeentelijke bijdrage	4.550	4.786	6.449	7.237	8.362	7.564
Oper. resultaat	7.396	7.245	7.277	7.024	6.567	6.154

2.3. Financiële positie

De afgelopen jaren is een bijdrage van de gemeenten noodzakelijk om een negatief eigen vermogen te voorkomen. In bijlage 6 is een overzicht opgenomen van de gemeentelijke bijdragen voor 2018.

In bijlage 2. is de balans per ultimo opgenomen voor de jaren 2016 - 2018. In paragraaf 3.1. Weerstandsvermogen is een overzicht gegeven van 'jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen'. Deze verplichtingen hebben een nadelige invloed op de financiële positie van WVS-groep.

Door het negatieve resultaat in de totale planperiode zal de financieringsbehoefte toenemen. Dit wordt gecompenseerd door stortingen van de gemeentelijke bijdragen.

Ultimo 2016 bedroegen de langlopende leningen, inclusief de aflossingsverplichting over 2015 € 4.622.000. Jaarlijks wordt hierop € 499.000 afgelost. Om aan haar financieringsbehoefte te kunnen voldoen sluit WVS-groep rekening-courantkredieten en kasgeldleningen af.
De behoefte aan korte termijn krediet neemt toe vanwege de jaarlijks aflossingen op de leningen.
Het rentepercentage voor de langlopende leningen bedraagt voor 2018 3,21 %.
Dit is inclusief de in 2017 af te sluiten langlopende lening. Gezien de lage rentestand en de structurele behoefte aan vreemd geld, is er gekozen voor afdekking renterisico en aangaan van een langlopende lening.
Voor rekeningcourant krediet wordt dit percentage begroot op 0,7 % en voor kasgeldleningen zelfs op 0,35 %.
Met deze financieringswijze voldoet WVS-groep zowel aan de kasgeldlimiet als aan de norm voor het renterisico.
In bijlage 3 is een overzicht van de langlopende en de kortlopende leningen gegeven voor de jaren 2016 - 2018.

De voorzieningen die WVS-groep had gevormd hebben het karakter van een toekomstige financiële verplichting. Het betrof hier een voorziening in het kader terug te betalen rijksbijdrage vanwege onderschrijding van de taakstelling. Verwacht wordt dat deze voorziening in de loop van 2017 wordt afgewikkeld en dat er geen nieuwe voorzieningen bijkomen. In bijlage 4 is een overzicht gegeven van het verloop van de reserves en de voorzieningen voor de jaren 2016 - 2018.

Het voorstel mbt de resultaat bestemming van 2016 is reeds gedaan aan het Algemeen bestuur.
De verwachting is dat het Algemeen Bestuur zal overgaan tot het onttrekken van het negatieve resultaat aan de algemene reserve.

2.4. Risicoparagraaf

Als risico's worden beschouwd alle redelijke voorzienbare risico's die niet in de begroting zijn verwerkt en die van materiële betekenis kunnen zijn in relatie tot de omvang van de exploitatie, het exploitatieresultaat en het eigen vermogen van WVS-groep.

Ondernemersrisico
WVS-groep opereert op de commerciële markt door producten en diensten aan derden te leveren. Hierdoor heeft WVS-groep te maken met het normale ondernemersrisico zoals het debiteuren- en voorraadrisico.
Door de turbulente economische omstandigheden is dit risico niet te onderschatten.
Er is een groei in groepsdetacheringen (werken op locatie) en industriële activiteiten. Individuele detacheringen en Begeleid Werken blijven achter op de doelstelling als gevolg van de krimp van het aantal SW medewerkers.
Het achterblijven van de TW van bijvoorbeeld 5 % levert direct een verlies op aan exploitatieresultaat van ruim € 1.100.000.
Dat dit risico erg reëel is, blijkt wel uit recente gebeurtenissen. Helaas hebben twee van onze WOL-klanten hun contract opgezegd met WVS. Eén klant vanwege de Brexit: De productie wordt teruggehaald naar Engeland.
De andere klant vanwege het Lean inrichten van de eigen organisatie waarbij een groep van 30 medewerkers niet mee konden in de werkzaamheden binnen de eigen organisatie. Deze groep medewerkers kunnen wel werkzaamheden verrichten in aangepaste omstandigheden zoals WVS deze heeft georganiseerd.

Opdrachten van deelnemende gemeenten
De deelnemende gemeenten zijn belangrijke opdrachtgevers voor WVS. De gemeentelijke opdrachten vormen voor WVS-groep ook een belangrijke inkomstenbron. Meer gemeentelijke opdrachten leiden tot een verbetering van de exploitatie van WVS-groep. Echter, gemeenten kampen ook met bezuinigingen. Het is belangrijk dat gemeenten een goede balans vinden en bewaren voor de opdrachtverlening aan WVS.
Het is immers moeilijk uit te leggen dat de gemeente enerzijds bezuinigt op de opdrachten aan WVS en dat dit anderzijds leidt tot het betalen van een hogere gemeentelijke bijdrage in het exploitatieverlies. Een daling van de gemeentelijke opdrachten met 5 % betekent een negatief verschil in resultaat van circa € 400.000,-.

Risico rijksbijdrage
In de begroting is uitgegaan van de afbouw sw zoals wvs-groep die voorziet en niet volgens de afbouw zoals deze in de nieuwe Participatiewet wordt verondersteld. Er is gebleken dat de afbouw landelijk langzamer verloopt dan de prognose welke in de macrobudgetten is opgenomen.
Hierdoor loopt WVS-groep het risico dat het landelijk budget onder druk komt te staan door meer vraag.
Het kan zo zijn dat de fictieve rijksbijdrage SW, net als reeds in 2016 en de voorlopige toekenning 2017-2021 zich voordoet, hierdoor naar beneden wordt bijgesteld.

Rente risico's
De totale activa bedragen ultimo 2015 € 23.061.000. Hiervan is ruim 98 % gefinancierd met vreemd vermogen. Een groot deel van dit vreemde vermogen is rentedragend. De aan het vreemde vermogen verbonden rentelasten leggen een claim op de exploitatiebegroting. Alle langlopende leningen hebben een vast rentepercentage over de gehele looptijd van de lening. Derhalve is het renterisico met betrekking tot de langlopende leningen nihil. Wijzigingen in de rentestand hebben derhalve geen gevolgen voor het exploitatieresultaat. Anders ligt dit voor de kortlopende leningen.
De rente hierop is variabel en zullen de kosten hiervan fluctueren met wijzigingen in de rente-stand. Momenteel is de rente op een laag niveau. Gezien de lage rente stand zal er in 2017 een langlopende lening worden afgesloten. Hierdoor wordt het renterisico verlaagd.

Jaarlijks terugkerende aan arbeidskosten gerelateerde verplichtingen
Volgens het BBV dienen de verplichtingen die gerelateerd zijn aan de jaarlijks terugkerende arbeidskosten niet als verplichting in de balans te worden opgenomen. Bij de beoordeling van het weerstandsvermogen van WVS-groep dienen ze wel te worden meegenomen. Deze verplichtingen worden in de begroting opgenomen op het moment dat ze tot betaling leiden.
Het betreffen de volgende verplichtingen:
- Vakantiegeldverplichtingen (waarde per ultimo 2016 € 2.191.000.)
- Verloftegoeden (waarde ultimo 2016: € 2.942.000);

Uitstroom van SW-kader
De capaciteiten van de SW-instroom is sinds 1998 (invoering nieuwe Wet Sociale Werkvoorziening) minder dan de gemiddelde SW-populatie van voor 1998. Dit betekent dat kaderfuncties die momenteel zijn ingevuld door SW-medewerkers in geval van vervanging door pensionering of anderszins, niet meer door SW-medewerkers kunnen worden ingevuld omdat bij de huidige instroom de benodigde capaciteiten hiervoor ontbreken. Dit betekent dat extra regulier personeel moet worden aangetrokken om deze opengevallen plaatsen in te nemen. Uiteraard wordt getracht eventuele vacatures op een andere wijze in te vullen door herverdeling van taken en het niet vervangen van uitstroom van indirecte functies, maar dit is niet altijd mogelijk.

SLA Schoonmaak
Sinds 2009 voert WVS-groep voor WVS-schoonmaak alle backoffice activiteiten uit tegen een vastgestelde vergoeding. De afspraken zijn destijds gemaakt voor tenminste 6 jaar en worden tot op heden gecontinueerd.
In de begroting zijn de opbrengsten als constant verondersteld, muv de detacheringsvergoeding vanwege de daling van het aantalgedetacheerde sw-medewerkers. De vergoeding per fte sw is wel constant verondersteld.

Inzet personeel Beschut Werk
De gemeenten hebben besloten om Beschut Werk uit te voeren.
De realisatie van de instroom is opgenomen cf de planning afgegeven door het rijk. De feitelijke instroom is afhankelijk van de aanlevering van kandidaten door het werkplein Hart van West-Brabant en de ISD Brabantse Wal.

Leerwerktrajecten
De inschattingen voor afname leerwerktrajecten voor de jaren 2018-2021 zijn gebaseerd op de ketenbegroting
Indien de aantallen naar boven worden bijgesteld, zal dit een positieve bijdrage aan het resultaat van WVS-groep. te weeg brengen.

Inzet participanten in loonkostensubsidieconstruct binnen WVS-groep.
Bij de huidige opdrachtgevers van WVS-groep zijn voldoende mogelijkheden om mensen met een loonwaarde van ca. 50% te plaatsen. Door WVS-groep als werkgever in te schakelen is de noodzakelijke begeleiding voor de doelgroep geborgd en worden werkgevers ontzorgd op die taken die zij als een enorme drempel ervaren. Dit geldt zowel voor gemeentelijke werkzaamheden binnen Groen en Schoonmaak, als werkzaamheden in groepen op de locatie van de klant. Op deze wijze kunnen de werkzaamheden van laag geschoold werk behouden blijven voor de regio en de flexibilisering van arbeid georganiseerd worden zodat inzet van buitenlandse uitzendkrachten vermeden kan worden.

Hoofdstuk 3. Overige begrotingsinformatie

3.1. Weerstandsvermogen

In deze paragraaf wordt inzicht gegeven in het vermogen van WVS-groep om risico's (zie paragraaf '2.4) die niet in de begroting zijn verwerkt op te vangen door middel van financiële buffers, genoemd weerstandscapaciteit. De relatie tussen weerstandscapaciteit en alle risico's waarvoor geen voorzieningen zijn getroffen, wordt weerstandsvermogen genoemd.

In verband met de invoering van het BBV (2004) is het niet meer toegestaan de vakantiegeldverplichting als zodanig onder de schulden op te nemen. Deze verplichting (ultimo 2016 € 2.191.000) wordt niet in de balans opgenomen.

Als financiële buffer voor het opvangen van tegenvallers voortvloeiende uit de hiervoor genoemde risico's dienen de reserves (eigen vermogen); deze bedroegen per ultimo 2016 € 2.253.000.
Daarnaast fungeren de deelnemende gemeenten als vangnet voor WVS-groep, doordat ze uiteindelijk - voorzover de reserves ontoereikend zijn - het exploitatietekort voor hun rekening nemen. In een bestuursbesluit in 2011 is vastgelegd dat de bandbreedte voor de reserves is vervallen en dat de bestemmingsreserve is toegevoegd aan de algemene reserve. Exploitatieverliezen moeten van de algemene reserve worden afgeboekt.

In 2015 heeft op verzoek van het DB van WVS door Deloitte een onderzoek plaatsgevonden naar het benodigde weerstandsvermogen obv een risicokwantificering. Hieruit bleek dat het benodigde weerstandsvermogen circa 6 miljoen is. Het benodigde weerstandsvermogen kan worden opgesplitst in twee gedeelten. Het eerste gedeelte is het weerstandsvermogen voor risico's die niet door WVS-groep beïnvloedbaar zijn, de externe risico's. Dit bedrag is circa € 3,2 miljoen. Het tweede gedeelte, ad € 2,8 miljoen is voor wel beïnvloedbare risico's, waarvoor beheersings-maatregelen getroffen kunnen worden, ter vermindering van de risico's.

Het AB heeft op 29 februari 2016 besloten om kennis te nemen van de uitkomsten van het onderzoek door de Deloitte. Bij de vaststelling van de jaarrekening 2015 heeft het AB op 11 juli 2016, in tegenstelling tot het advies, besloten het weerstandsvermogen van WVS-groep (€ 2,25 miljoen) niet aan te vullen met het voordelige resultaat over 2015 (€ 529.000,-) tot het niveau van de niet door WVS-groep beïnvloedbare externe risico’s is bereikt (€ 3,2 miljoen). Het resultaat van 2015 (€ 529.000,-) is dan ook in 2016 aan de gemeenten uitgekeerd. Voor het overige heeft het AB het niveau van het weerstandsvermogen (€ 2,25 miljoen) ongemoeid gelaten.

Het DB is samen met Deloitte nog steeds van mening dat WVS-groep, gelet op de aard van het bedrijf (waarbij forse onvoorziene financiële tegenvallers snel kunnen optreden als gevolg van marktontwikkelingen), de beschikking dient hebben over een weerstandsvermogen. Als voorbeeld merken wij in dit verband op dat WVS-groep eind 2016 werd geconfronteerd met de beëindiging van 2 grote groepsdetacheringen. Eén groepsdetachering werd beëindigd vanwege het verplaatsen van de productie van het bedrijf naar Engeland (in verband met het aanstaande Brexit) en één groepsdetachering is beëindigd om bedrijfseconomische redenen. De totale omzet van de beide groepsdetacheringen bedraagt € 890.000,-. Vanzelfsprekend doet WVS-groep er alles aan om voor de medewerkers weer vervangend werk te vinden, maar dit is op voorhand geen zekerheid.

Bijlage 1. Resultatenrekening 2018 en meerjarenraming 2019-2021
Overhead (cf BBV richtlijnen juli 2016)

	begroting **2018**	*raming* **2019**	*raming* **2020**	*raming* **2021**
Baten				
Netto omzet	645	655	665	675
Mutatie voorraad GP en OHW	0	0	0	0
Grond- en hulpstoffen en uitbesteed werk	-255	-259	-262	-267
Toegevoegde waarde	390	396	403	408
Bijdrage overheden	2.883	2.708	2.533	2.455
Overige opbrengsten	200	200	200	200
Subtotaal	3.083	2.908	2.733	2.655
Totaal baten	**3.473**	**3.304**	**3.136**	**3.063**
Lasten				
Personeelskosten	-11.574	-11.364	-11.144	-10.902
Afschrijvingskosten	-967	-967	-967	-967
Overige bedrijfskosten	-3.238	-3.238	-3.238	-3.238
Totaal bedrijfskosten	-15.779	-15.569	-15.349	-15.107
Rentebaten en - lasten	-281	-281	-281	-281
Totaal Lasten	**-16.060**	**-15.850**	**-15.630**	**-15.388**

bijlage 2: Balans 2016 - 2018 (x € 1.000)

stand per ultimo	2006	2016	2017	2018
Activa				
Vaste activa:				
Materiële activa	21.478	15.393	15.618	15.619
Financiële activa	136	618	518	368
Totaal vaste activa	*21.614*	*16.011*	*16.136*	*15.987*
Vlottende activa:				
Voorraden	1.453	1.013	1.000	1.000
Vorderingen	5.826	6.076	6.167	6.260
Overlopende activa	609	406	400	400
Liquide middelen	349	76	76	76
Totaal vlottende activa	*8.237*	*7.571*	*7.643*	*7.736*
Totaal activa	**29.851**	**23.582**	**23.779**	**23.723**
Passiva				
Eigen vermogen:				
Algemene reserve	3.855	2.782	2.001	2.001
Storting gemeenten		4.550	4.786	6.449
Onttrekking gemeente		-529	0	0
Nog te bestemmen resultaat	-984	-4.802	-4.786	-6.449
Totaal eigen vermogen	*2.871*	*2.001*	*2.001*	*2.001*
Voorzieningen	*914*	*16*	*0*	*0*
Langlopende leningen	*11.472*	*4.124*	*8.716*	*8.218*
Kortlopende schulden:				
Crediteuren	2.460	5.931	6.020	6.110
Rekeningcourantkrediet	5.275	4.742	2.000	2.000
Kasgeldleningen		5.500	4.000	4.000
Overlopende passiva	1.362	1.268	1.042	1.394
Totaal kortlopende schulden	*11.770*	*17.441*	*13.062*	*13.504*
Totaal passiva	**27.027**	**23.582**	**23.779**	**23.723**
eigen vermogen in % van totaal vermogen	10,6	8,5	8,4	8,4
werkkapitaal	4.819	1.158	1.147	1.149

bijlage 3: Overzicht van langlopende leningen en RC-krediet

Leningen o/g (in € x 1.000):

verstrekt door	omschrijving	hoofdsom	looptijd	rente %
BNG	len 90545	4.538	1999/2024	6,09
BNG	len 91109	4.538	2001/2025	6,05
BNG	len 95110	2.700	2002/2023	5,33
nieuw		5.000	2017-2027	0,75
	sub-totaal	*16.776*		

	werkelijk 2016	**budget 2017**	**raming 2018**
leningen o/g:			
stand per ultimo	4.214	8.716	8.218
Kasgeldleningen			
stand per ultimo	5.500	4.000	4.000
Rekening-courant krediet:			
stand per ultimo	4.742	2.000	2.000
Lening u/g: (Propeople Holding B.V.)			
stand per ultimo	600	500	350
Saldo geleend - uitgeleend	**13.856**	**14.216**	**13.868**
Rentebaten en- kosten:			
leningen o/g	254	280	280
kasgeldleningen	28	20	20
RC-krediet	18	5	5
lening u/g	-30	-24	-16
Rente lasten totaal	**270**	**281**	**289**
rente - %			
leningen o/g	6,03	3,21	3,41
kasgeldleningen	0,5	0,5	0,5
RC-krediet	0,7	0,7	0,7
lening u/g	4	5	5
totaal gemiddeld rente %	***1,95***	***1,98***	***2,08***

Bijlage 4: Overzicht reserves en voorzieningen (x € 1.000)

omschrijving	2015	2016	2017	2018
Reserves:				
Algemene reserve	2.253	2.782	2.001	2.001
Storting gemeente	3.363	4.550	4.786	6.449
Onttrekking gemeente		-529	0	0
Nog te bestemmen resultaat	-2.834	-4.802	-4.786	-6.449
Totaal reserves	**2.782**	**2.001**	**2.001**	**2.001**
Voorzieningen:				
nvt				
Totaal voorzieningen	**61**	**0**	**0**	**0**

Totaal reserves en voorzieningen	*2.843*	*2.001*

NB er is vanuitgegaan dat het resultaat van 2016 ad -252.000 euro zal worden onttrokken door de gemeenten aan de reserve. Er heeft nog geen besluitvorming hierover plaatsgevonden.

Bijlage 5: overzicht van investeringen in vaste activa

in € x 1.000	2010	Werkelijk 2016	Budget 2017	Begroting 2018
Grond	0	0	0	0
Voorzieningen aan terreinen	0	39	25	25
Gebouwen	7	155	192	185
Installaties	198	274	307	300
Machines	296	230	200	200
Automatisering	173	258	150	200
Inventarissen	13	88	200	160
Vervoermiddelen	575	358	665	665
Projecten in uitvoering	19	153	0	0
Overige	0	0	0	0
Totaal investeringen	**1.281**	**1.555**	**1.739**	**1.735**
PM Afschrijvingskosten	1.926	1.637	1.735	1.735

Bijlage 6: Gemeentelijke bijdrage 2018

In de begroting 2018 van WVS-groep is uitgegaan van één gemeentelijke bijdrage.
Er wordt dus geen onderscheid meer gemaakt tussen een vaste en aanvullende bijdrage.

In 2017 is een totale gemeentelijke bijdrage van € 4.785.897,- nodig om het exploitatietekort te dekken. Per SW-er bedraagt dit derhalve in 2017 € 1.833.

Het verlies van WVS-groep bedraagt in 2018 € 6.449.000,- en per SW-er € 2.557,-
De stijging van de bijdrage per SW-er wordt veroorzaakt door een lagere subsidie vanuit de overheid per SW-er.

Een overzicht van de bijdrage per gemeente in dit resultaat:

	aantal sw 1-1-2017		**Totaal**
Bergen op Zoom	512	€	1.309.234
Etten-Leur	271	€	692.973
Halderberge	246	€	629.046
Moerdijk	135	€	345.208
Roosendaal	706	€	1.805.311
Rucphen	321	€	820.828
Steenbergen	126	€	322.194
Woensdrecht	108	€	276.167
Zundert	97	€	248.038
	2.522	**€**	**6.449.000**
	per SW-er	€	2.557

Bijlage 7: Specificatie Rijksbijdrage per gemeente

In de begroting zijn de volgende bedragen Participatiebudget SW opgenomen.
In de begroting is 1,5% correctie LPO opgenomen.

	2018 excl LPO	2018 incl LPO
Bergen op Zoom	€ 10.060.035	€ 10.210.935
Etten-Leur	€ 5.460.074	€ 5.541.975
Halderberge	€ 4.624.197	€ 4.693.560
Moerdijk	€ 2.680.883	€ 2.721.097
Roosendaal	€ 13.227.034	€ 13.425.439
Rucphen	€ 6.363.211	€ 6.458.659
Steenbergen	€ 2.468.717	€ 2.505.748
Woensdrecht	€ 2.085.218	€ 2.116.496
Zundert	€ 2.030.964	€ 2.061.429
	€ 49.000.333	**€ 49.735.338**
	per SE	€ 24.170